

Osebnostne zadeve

—i Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Ljubljani so se vršili od 25. novembra do 20. decembra t. l. Izpit so opravili: Arhar-Jenčič Valerija, Radeč; Bajec Teodora, Sv. Anton; Beranič Amalija, Lepa njiva; Boje-Lavrič Ljudmila, Podbrezje; Budin-Pograjec Stanislava, Arčič; Črnigoi Nada, Trebelno; Dougan Ana, Krka; Cuk Matilda, Krasnja; Demšar-Vrtačnik Milka, Gabrje; Eichkitz Marijeta, Dole pri Litiji; Erbežnik Franciška, Fara vas; Fras Ivana, Pišče; Gabrovec Avgust, Radmirje; Grašič Marija s. Milena, Ljubljana; Grile Julijana, Sovodnj; Hafner Alojzija, Senovo; Jagodič-Zemljak Stanislava, Toplice pri Zagorju; Jeras Božena, Komenda; Jerin Stanislava, Tržišče; Jesihar Gabrijela, Sv. Anton; Juršič Hedvika, Dobovec; Karlovič-Cotman Lidija, Podbica; Keržan-Božič Franciška, Zalog; Končič Antonija, Sromlje; Kulović Terezija, Valta vas; Lampič-Bem Antonija, Martinj vrh; Leskovic Ana, Polhov Gradec; Leskovic Hedvika, Ljubljana; Levstik Ljudmila, Struge; Levstik Ivan, Rajhenburg; Ljubič Barica, Mirna peč; Lušin Karolina, Bizeljsko; Makše-Huth Ana, Boh. Srednja vas; Malahovsky Hilda, Rob; Mali Jadviha, Stopiče; Malinger Milena, Stari trg; Marn Karolina, Sela; Meteln Vera, Reka; Mivšek Viktor, Kokra; Modic Helena, Trebelno; Müller Anton, Zalog; Novljan-Mercina Zdenka, Grahovo; Oblesček Zora, Šmartno ob Dreti; Pogorelec Terezija s. Ljudmila, Ljubljana; Puc Marija, Rob; Robida Marija, Dol pri Ljubljani; Rozin-Tomše Rozina, Zdoles; Schitnik Ana, Dobova; Seliskar Marija, Stari trg; Suhadolnik Vida, Toplice pri Zagorju; Šterc Cecilija, Komenda; Vanič Viljem, Boštanj; Verbič Anuša, Luče; Višner Ana, Dobriče. — Reprobranih je bilo 21 kandidatur in kandidat.

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje: K. E. iz M.: Če se sedaj kot učitelj, vdovec po pokojni ženi učiteljici poročim z drž. uradnico, oziroma privatno osebo, ali se v nadalje prejemajo sirote otroci rodbinsko pokojnino po svoji prvi materi? Odgovor! Da, ker je bila mati sirot — vplačevalka v pokojninski sklad.

—š Vprašanje: ? Z nekaj let stanujem v šoli. Ker ni bilo v šoli peči, sem si nabavila svojo, ker je bil kraj. šol. svet trenutno v denarni zadregi. Ali mi je dolžan kraj. šol. svet plačati peč odn. obrabo? Odgovor! Da, eno ali drugo, ker je soba brez peči v naših krajih v zimskem času za družbenega delavca, ki mora v njej preždeti ves prosti čas in se pripravljati, nemogoča.

—š Vprašanje H. J. iz S. p. V. Imam naturalno stanovanje v hiši upravne občine in ne prejemam stanarine. Upravna občina bo zahtevala odškodnino za to stanovanje. Kako naj postopam v tem primeru? Odgovor! Vam pripada nat. stanovanje ali stanarina. Ko prejmete od upravne občine pismen nalog za plačevanje najemnine, pritožite se na bansko upravo, ki uredi potem zadevo v tem smislu — nat. stanovanje ali stanarina boste uživali po zakonu.

—š Vprašanje: M. M. iz Sv. J. in odgovor! Glede oddaje ur se posvetujte o priliki pri sres. šol. nadzorniku. — Ako ne javi katehet, da nadoknadi svojo uro zaradi zadržke, ga ni treba nadomeščati, razredničarka naj uči svoje ure in potem pošlje otroke domov. — Hospitiranje je po § 114/6 zak. o n. š. obvezno in se o tem razpravlja pri kraj. učiteljskem svetu (konferenci): posvetujte se pri sosednjem upravitelju.

—š Vprašanje: »Upokojenec«. Razrešen sem bil 10. novembra 1937., ker sem bil 25. avgusta 1937. upokojen. Ali mi pripada za mesec november stanarina in ali mi pripada kot upokojujencu zvišana osebna doklada. Odgovor! Stanarina za november Vam pripada, zvišane osebne doklade pa ne boste uživali od 1. decembra kot upokojenec, ker upokojujencem niso bile zvišane osebne doklade s 1. novembrom 1937.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Mariboru. Za »Hrenov kamen« je naknadno daroval tov. Viktor Grčar, šol. upr. v Mariboru, 100 din. Iskrena hvala!

Mladinska matica

—mm V Celovcu je začel izhajati slovenski mladinski list »Mladi Korotan«, ki ga izdaja Slovenska prosvetna zveza v Celovcu. Med drugim prinaša list Ribičičevo mladinsko zgodbo »Mihec in Jakec«. Prinaša tudi več ponatisov iz »Našega roda«, med temi tudi šaljivo basen za najmlajše »Prašček in goska«. — Prva številka lista je precej dobra.

—mm Tajništvo MM potrjuje prejem sledečih rokopisov: Kocenova: Verni prijatelj v snegu in ledu; Slavomirov: Zemlja kliče; Naša gruda: Moč zemlje; Janez Sovjak: Očca, pripoveduj mi pravljico; ***: Palček Samotarček; Belina: Graparjeva Metka; Prša Martin: Trate in Laze. — Tu so všteti rokopisi, ki so dospeli do 21. decembra.

—mm Ribičičeva slikanica »Palčki« je razprodana. Kako je slikanica ugajala, pričajo že to, da je pošla vsa naklada v enem samem mesecu.

—mm OCENE. »Slovenska beseda« piše v številki od 10. decembra 1937. o Mladinski matici in njenih knjigah: Desettisoči naše ljudskošolske mladine vsako jesen z nestrpnimi srčci čakajo, kdaj razpošlje agilna »Mladinska matica« v Ljubljani mednje toliko zaželeno svoje nove knjižne zbirke in izdaje. Kakor da tekmuje sama s seboj, se nam vidi ta naša odlična mladinska knjižna založnica. Leto za leto boljše prihajajo v svet ona knjižna darila, ki imajo mimo zabavnega, predvsem tudi poučen in vzgojen namen, v čemer so ravno edicije »Mladinske matice« nedvomno najboljši, kar smo doslej dobili na slovenski mladinski knjižni trg. Pa še v našem se te mojstrsko pisane povesti in bajke močno odlikujejo pred drugimi mladinskimi knjigami: umetniške ilustracije, globoko zamišljene in brez vsake kičarske površnosti priklepajo mlade duše k pravemu razumevanju knjižne vsebine, obenem pa klešejo v živa očesa mladih bralcev in bralk obilo resnega smisla za lepoto slike in pravilnost raznih oblik, kar nedvomno tudi močno pospešuje in olajšuje tovarstveno vzgojiteljevo delo v učilnici.

Letos je izšlo v založbi »Mladinske matice« troje res lepih in vseskozi zanimivih, priručno privlačnih mladinskih knjižnih del, in sicer: pester zgodbe vrlega psa Runa izpod znanega peresa Angela Cerkevnik, v barvotisku ilustrirane zgodbe ljubke in navihane opice Nane, ki jo je naš mladini res mojstrsko predstavil stari prijatelj naših malčkov Josip Ribičič, ter končno še otožna, trpka, pa vendar tako domovinsko-topla povest iz našega tužnega Korotana »Šimej iz Roža«, v kateri je pisatelj Davorin Ravljen znal zadeti na pravo struno in naše najmlajše res z vso dušo in domovinsko ljubeznijo navezati na one brate in sestre onkraj mej, ki jih naš rod nikdar ne sme pozabiti kot živ del svojega živega narodnega telesa.

Vse knjige so poromale med slovensko mladino v visoki nakladi 60.000 izvodov, kar tudi po svoje zgornjo pričla, kakšen sloves in kakšno priljubljenost uživajo med našo mladino vsakoletne izdaje hvalevredne »Mladinske matice«.

»Slovenec« (Tine Debeljak) prinaša seveda kot vselej najbolj negativno kritiko. O Cerkevnikovem »Ovčarju Runu« pravi, da je kljub zanimivi zamisli ne more postaviti visoko v umetniškem pogledu. Vse premalo da je v njej stvariteljske domisljije, premalo plastičnosti oseb in dogodkov. O Ravljenovem »Šimeju iz Roža« pravi, da kaže več pripovedniškega talenta, da si je ostal tudi on na površju in ni segel problema v globino. O povestici pravi dalje, da ima lepe opise lepote koroškega sveta ter tople strani o koroških Slovencih.

Ribičičevo »Nano, malo opico« je (name-noma?) prežrl kot je prežrl lani »Čurimurke«. O »Palčkih« pa le pravi, da je posrečena slikanica in vredna priporočila. Sumi pa, da slike niso izvirne, kar pa seveda ni res. Delo so znanega slovenskega umetnika, ki je še letos razstavil v Jakopičevem paviljonu, a pri tej slikanici ni hotel biti imenovan.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Prihodnji pevski tečaj bo 8., 9. in 10. januarja 1938. v mali dvorani Filharmonije v Ljubljani. Začetek 8. januarja ob 10. uri dopoldne. V ponedeljek 10. januarja priredi UPZ ob 20. uri koncert v veliki dvorani Filharmonije. Tečaj je strogo obvezen za vse članstvo. Ne pozabite prinesiti s seboj notel!

—p Razprodaja pevskih edicij »Mladini«. Učiteljski pevski zbor ima v arhivu še nekaj izvodov lanske leto izdane pevske edicije »Mladini«. Pokojni skladatelj in predsednik zbora prof. Emil Adamič je ob 100letnici Levstikovemu rojstvu uglasbil 8 njegovih pesmi, s klavirjem in harmonijem, ki so primerne za različne šolske prireditve. Kdor pozna izživljanje narodnega motiva pri pokojnem skladatelju in njegovo občuteno razpoloženje z mlado otroško dušo, bo znal ceniti vrednost te zbirke. Znižana cena 5 din za izvod in še posebno uporabnost ljubkih pesmic ne more biti nobeni šoli in pevovodjem mladinskih zborov širn naše domovine vzrok, da te edicije ne bi naročili. Naročila sprejema UPZ, Ljubljana, Franciškanska ulica 6/I. Odbor.

Šolski radio

—r 14. teden. Torek 4. januarja. »Petrčkov« poslednje sanje, zvočna igra v 3 dejanjih; spisal Pavel Golja. Izvajajo brezposelni učiteljski abiturienti, vodi g. Silvo Mehora. II.—III.

Petek 7. januarja. Naša mladina za izseljenško mladino. Razpored:

1. Mirko Kunčič: Rudarski otrok. (Deklamacija.)
2. Popotnik. (Petje.)
3. Tone Seliskar: Izgnanec. (Deklamacija.)
4. Domov bi šel rad. (Iz pisma izseljenškega otroka.)
5. Govor: Pri izseljencih v Franciji. Kako more mladina v domovini pomagati izseljenški mladini. Vodi gđ. Julija Sušteršič. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 26. decembra ob 17. uri predaval g. Ludovik Puš: Ob koncu leta. Poročilo o tržnih cenah.

Stanovska organizacija JUU iz društev Vabila

—JUUSRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTO bo zborovalo dne 15. januarja 1938. v Sokolskem domu v Murski Soboti ob 9. uri s sledečim dnevnim redom: 6. Evangelist Krek (predavanje). 2. Razvoj računstva (predavanje). 3. Situacijsko poročilo. 4. Slučajnosti. Društvo prosi tovariše(-ice), da poravnate do zborovanja članarino za prvo polovico leta. Dalje opozarja društvo tov. šolske upravitelje, da udeležbo tovarišev na učiteljskem zborovanju pravočasno prijavite sreskemu načelnstvu (8 dni prej). Pridite polnoštevilno! Vsi! Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL je zborovalo dne 20. nov. 1937. v Ljubljani. Navzočih je bilo 88, odsotnih pa 16 članov. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik tov. Vrhovec Stanko.

Sreski šolski nadzornik tov. Drnovšek Franc nam je že lansko leto predaval o domoznanstvu, ki naj bi bilo osrednja os osnovnošolskega pouka. Zdaj je nadaljeval svoje predavanje in dal smernice, kako bi se dale naloge, ki jih je postavil v svojem prvem predavanju, izvesti pri pouku v osnovni šoli. Neovržno je pokazal, kako se sam po sebi ponuja zemljepis za izhodišče, okoli katerega se zbirajo vsi drugi predmeti, in da se že v 1. razredu nujno giblje ves stvarni pouk v okviru domoznanstva.

S prepričevalno preprostostjo, ki krasi le dognana dela, je izdelal točno in jasno sliko, v kolikem obsegu, in kar je še važnejše, kako naj učitelj uči, da bo na podlagi zahteve; »iz življenja za življenje«, v okviru doživetij otroka samega, doseglo na najprikladnejši način cilj, ki ga stavi moderna šola. Njegova navodila bodo učiteljsstvu prepotrebni kazipoti pri pouku v osnovni šoli.

V zvezi z gornjim predavanjem je opisal tov. Grašič iz Lške vasi, kako se izdelujejo pridvižni zemljevidi. Pokazal je zborovalcem tak zemljevid našega sresa, ki ga je izdelal sam. Ponudil ga je v nakup šolam po 450 din. Za tako lepo učilo cena res ni pretirana.

Skupščina je sprejela dva predloga:

1. Banovine naj prevzamejo stroške za zidanje in preizidavanje šol in za osebne izdatke, ostalo naj odpade na proračun A.

Ako ni mogoče tega izvesti za vso državo, naj se izvede to za banovine, ki to žele.

2. Upraviteljem naj se dovoli nabavke do 500 dinarjev brez komisijskih zapisnikov, kakor velja to tudi za občine.

S. Vrhovec, preds. Lenarčič Ana, tajnica.

+ JUUSRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA je zborovalo v soboto 11. decembra ob 8. uri v Škofji Loki. Udeležba: 30. Slabo vreme, sneg! Predsednik je pozdravil prisotne, nakar je spregovoril o vstopu domačega društva v peto leto delovanja. Stanovska zaveza se je v tej dobi mnogo poglobila, a tudi realno, na gospodarskem polju, smo delali. Stejemo 33 članov US, pravkar zaključena akcija za UT pa je dvignila število združenih deležev pri tiskarni takisto na številko 33 — kar je jako lep uspeh.

O metodiki biologije je predaval nastavnik meščanske šole gosp. Grum, in so žela njegova tehtna in smotrna izvajanja največjo pozornost. Med drugim je osobito naglasil, da ne gre prvenstvenost metodičnemu postopku pouka, marveč duševni razgledanosti učitelja in izbiri snovi. O učiteljski-materi je lepo spregovorila tov. Amalija Lendovškova, poročilo o predsedniškem zboru, kakor tudi situacijsko poročilo je podal tov. predsednik, o tajništvu in predlogih za finančni zakon je govoril tov. tajnik Košca, nakar so bili v razgovoru predlogi in slučajnosti.

Sklepi: 1. Božične počitnice naj ostanejo, kakor so bile od pamtveka. Sekcija naj prikaže umestnost neokrnjenih počitnic na pristojnih mestih in skuša doseči korekturo sedanje uredbe.

2. Sekcija naj se zavzame za izenačenje poročenih učitelj z neporočenimi. Celibat naj se ukine.

3. Nadzorniku tov. Zahrastniku se izreče za združni delež zahvala.

V. Debeljak, preds. Fr. Košca, tajnik.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
Izpravlja optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalni ke, barometre, toplovere, ro-salno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Novosti na knjižnem trgu

—k Dr. Ivan Prijatelj: Borba za individualnost slovenskega književnega jezika v letih 1848.—1857. Slavistično društvo v Ljubljani je počastilo spomin umrlega dr. Prijatelja na ta način, da je izdalo 134 strani obsegajočo knjigo kvart formata, delo znanega slovenskega zgodovinarja in esejista dr. Ivana Prijatelja. V znanstveni razpravi »Borba za individualnost slovenskega književnega jezika« nam pokaže pisec borbo med pristaši slovenskega jezika na eni, ter med pristaši ilirizma na drugi strani. Mnogo odkritega boja in tudi zakulisnih borb nam stopa pred oči ob čitanju tega, za naš narod tako pomembnega dela. Borba za jezikovno individualnost napram jugoslovansko in vseslovansko orientiranemu delu slovenske inteligence nam je prikazana po točnih zgodovinskih virih in nam nudi dobro podlago tudi za razumevanje poznejših narodnostnih borb in tudi za razumevanje današnjega gledanja na problem slovenstva in jugoslovenstva. — Učiteljsku knjigo toplo priporočamo.

—k Silvo Kranjec: Med Napoleonom in Leninom. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je izdala v zbirki Kosmos novo delo našega zgodovinarja Silva Kranjca pod imenom Med Napoleonom in Leninom. Cena v platno vezani knjigi je 120 din. Delo nam podaja stoletno zgodovino Evrope, in to od 1814. do 1914. Knjiga ima 390 strani in je razdeljena v VIII poglavij, ki obsegajo sledeče dobe: I. Mir po viharju (1814. do 1820.), II. Narodi se dvigajo (1820. do 1848.), III. Revolucija in reakcija (1848. do 1860.), IV. Dve novi državi (1860. do 1871.), V. Na poti k trozvezi (1871. do 1882.), VI. Nova razvrstitev sil (1882. do 1894.), VII. Dva tabora v Evropi (1894. do 1907.), VIII. Pred novim viharjem (1907. do 1914.). — Avtor obravnava v tej knjigi predvsem politično zgodovino Evrope in je zgostil vanjo toliko gradiva, da vam poda povsem jasno sliko vseh politično zgodovinskih dogodkov v Evropi tekom preteklega in začetkom sedanjega stoletja. Ono kar smo morali prej iskati po najrazličnejših knjigah, je na svojstven način zbrano v obširnem in preglednem delu, ki je poleg tega še izvirno. Kdor hoče poznati zgodovino, kdor hoče poznati razvoj svetovne politike, bo moral preštudirati to delo. Knjiga je opremljena tudi z večjim številom slik in zemljevidov, kar zelo povzdiguje njeno vrednost.

—k France Bevk: Človek proti človeku. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1937. Strani 480. Cena v platno vezani knjigi 70 din. Ta knjiga je izšla kot III. zvezek Bevkovih Izbranih spisov, ki jih je začela Jugoslovanska knjigarna zalagati že l. 1935. France Bevk, ki je bil pred vojno učitelj na Goriškem, spada med najplodovitejše slovenske pisatelje. Svoje motive in glavne osebe svojih del zbira med kmetijskim ljudstvom svoje ožje domovine — na Cerkljanskem, kjer se vrši tudi dejanje tega Bevkovega dela. Novo izdano Bevkovo delo predstavlja brez dvoma lep prispevek naš izvirni književnosti.

—k Gustav Strniša: Sveti Miklavž. Snov za to knjigo je vzeta iz legendarne sveta. Za otroke priljubljena snov je prav lepo obdelana. Ilustracije je izvršil Niko Pirnat. — Cena 15 din.

—k Gustav Strniša: Beli slon. Knjižica vsebuje pet zgodbic iz živalskega življenja, in to: Beli slon, Volkec Goltec, Izlet, Lev in opica, Papiga. Ilustriral je delce Jože Pukl. Cena 15 din.

—k Janko Kersnik: Kmetске slike in ljudske povesti. Z uvodom in opombami priredil prof. Ivan Kolar. Strani 112. Cena broš. din 15.—, vez. 20.—, serija 120.—. Izdala knjižna založba Mala knjižnica tiskarne Merkur v Ljubljani 1937. — Najnovejši zvezek Male knjižnice obsega tri Kersnikove kmetске slike — Mačkova očeta, Otroški dohtar, Kmečka smrt — in dve ljudski povesti: Kako je stari Molek tatu iskal ter Znojčičevega Marka božja pot. Izbrana so najzanimivejša krajša dela Kersnikove zrele dobe in ga kažejo kot presenetljivo živahnega realista. — Prireditelj je dodal knjižici uvod, s katerim smo dobili zgoščeno sliko avtorja in njegovega dela. Pri tem je uporabljal zlasti Prijateljeve študije, poleg teh pa bogato literaturo o Kersniku.

—k V zbirki mladinskih spisov je izdala Jugoslovanska knjigarna mladinsko povest Ericha Kästnerja Pikica in Tonček v prevodu Mirka Kunčiča. Pisatelj te knjige je znan že po knjigi Emil in detektiv, ki jo je izdala ista založba. Povest ima 16 poglavij in je tudi ilustrirana. Cena vezani knjigi 36 din.

IGN. ŽARGI - Ljubljana

SV. PETRA CESTA ŠT. 11 — TELEFON ŠT. 20-69

ZA DAME!

Obleke, plašče, bluže, perilo

ZA GOSPODE!

Krasne srajce, velika izbira kravat

ZA OTROKE!

Obleke, plašče, predpasnike, perilo, čepice

Po priznani nizkih cenah!